

POZNÁMKY K ČETBĚ VÝSTUPU NA HORU KARMEL
druhá kniha, kapitoly 23-32

2V 23

o vjemech/poznacích rozumu, jeichž se nám dostává duchovní cestou

23,1

tady něco k tomu, o čem byla řeč v 2V8 a 10, tj. ke

zjevení

vidění

hlasům

duchovním pocitům

- ne tělesné smysly (zrak, hmat...), jsou jasné a rozlišené, je řeč o čemsi, co přichází nadpřirozenou cestou + pasivně = nic přitom neděláme

23,2

obecně = „vidění duše“ (*visiones del alma*) – rozum je může poznávat, proto jim říkáme

„**rozumová vidění**“ (*visiones intelectuales*)

- rozum je pro Jana od Kříže „duchovním zrakem duše“ (*los ojos del alma espirituales*) + poznatelné je příčinou duchovního vidění (*inteligible*)

23,3

srov. k této části platonsky laděnou nauku o duchovních smyslech (Origenes, Augustin, Bonaventura)

23,4

co s tím? „Zbavit rozum těchto vjemů“ – tj. jako předtím těch, které byly tělesného původu + orientovat rozum na „**cestu v duchovní noci víry k božskému a podstatnému spojení s Bohem**“

- jinak nám vidění atp. budou jen zátěží a překážkou na „**cestě samoty a obnažení**“

23,5

nepřát si tyto poznatky – dál k tomu budou poznámky v následujících kapitolách

2V 24

k viděním:

a) „tělesných podstat“ – jako viděl Jn ve Zjevení 21, jak vypadá nebe či Benedikt, který „v jednom duchovním vidění spatřil celý svět“

b) „netělesných podstat“ – je řeč o „světle slávy“ – vidění andělů, duše, ... „vidění, která nejsou z tohoto života“ – srov. Pavel, Mojžíš, Eliáš – srv. Pavlovo třetí nebe, kdy nevěděl, zda je v těle či ne... - jde o řídký dar, protože dán těm, kdo „velmi silní duchem církve“

- přestože rozum tady vnímá nejasně, duše může cítit jako „nesmírně sladké dotyky a spojení“ (viz dále)

24,6

účinky: klid, osvětlení, radost, sladkost, čistota a láska, pokora, náklonnost, povznesení ducha v Bohu – různě intenzivní
- jistě může podobně působit i Zlý, ale pak nejde o trvalé účinky a nevyvolává úplně totéž – spíš vede k samolibosti, schází pokora a láska k Bohu

24,8-9

důležitá vsuvka!

když totiž **kráčíme bez opory podobných vidění, v „čisté víře a obnažení potmě od toho všeho“**
jdeme **zaníceni toužebnou a velmi čistou láskou k Bohu**
a přitom
nevíme, odkud se vzala a co je jejím základem

a to vše je možné proto, že „víra zakořenila v duši“ a vlila se **prostřednictvím oné prázdnoty, temnoty a obnažení od všeho**
- jde o **lásku, kterou nechápeme a necítíme ji.**

oč usilovat, chceme-li dojít k této lásce:

chtít zůstat v prázdnotě a temnotě

a zakládat lásku a radost na tom, co nevidím a necítím = na Bohu, („který je nepostižitelný a nade vším“)

2V 25

o zjeveních

= „duchovní proroctví“ (Tomáš A.)

= „odhalení jisté skryté pravdy či rpojevení něčeho tajného nebo jistého tajemství“

konkrétně: kdyby Bůh dal, aby náš rozum poznal, kdo jsme („pravdu o nás“) či co Bůh zamýšlí udělat

tj. *dva druhy zjevení:*

a) rozumové poznání – tady ale nejde úplně přesně o zjevení

b) zjevení Božího tajemství

2V 26

o typu zjevení, která jsou rozumovým poznáním

opět dvojího typu:

a) *o Stvořiteli* = **zakoušíme některý Boží přívlastek (co je všemohoucnost Boha, jeho síla, dobrota, sladkost...** – špatně se tu vypovídá o tom, co se přitom zakouší a poznává, leda obecně, srv. Žl 18,10; Ex 34,6-7)

následuje další vsuvka, zdaleka není řeč jen o viděních, která „překáží“ v cestě obnažené víry, ale připomíná se **cíl:**

sjednocení s Bohem

26,5

toto poznání o Bohu se totiž netýká jednotlivostí, „neboť se týkají nejvyššího Principu“ – což má jen ten, kdo dospěl ke sjednocení s Bohem, **„protože ony samy jsou právě tímto sjednocením“**

**„protože to sjednocení záleží v tom, že je má duše jistým dotykem s Božstvím“
„a tak je při něm pocíťován a okoušen sám Bůh“**

26,6

toto poznání o Bohu vniká do podstaty duše a přetvořuje ji „náhle“ a rozněcuje v nás lásku

26,8-9

děje se bez našeho přičinění, „někdy, když na to duše nejméně myslí a nejméně se o to uchází“

a „bez našeho rozhodnutí“ – tudíž nemusíme o ně nijak usilovat, chtít je či nechtít

26,10

tento typ poznání, které se týká zakoušení toho, co je Bůh (Božích přívlastků: všemohoucnosti, síly, dobroty,...), **je jediné, od čeho se nemusíme odpoutávat (protože je součástí sjednocení)**

26,11-15

b) *poznání tvorů* – druhý typ poznání, které se zjevuje rozumu

nabízí *poznání o lidech, věcech, jak sou samy v sobě, co se děje...* - celkem běžný typ poznání, týká se zejména *poznání lidského nitra, našich sklonů a talentů* – a to i z mála vnějších náznaků (ze slova, pohybu atp.) = toto vše lze snadno a přirozeně poznávat rozumem

26,17

i tady samozřejmě trvá křehkost takového poznání: riziko sugesce atd.

2V 27

o zjevení skrytých věcí a tajemství

- mohou sloužit jak ke sjednocení s Bohem, tak k tomu, aby ho rušily, jde o **zjevení obsahů víry**

a) zjevení, co je Bůh sám v sobě = zjevení Trojice a jednosti v Bohu

b) zjevení, čím je Bůh ve svých dílech = **ostatních článků víry** a co s vírou spojeno, + dalších věcí: o vesmíru, jiných zemích, státech, rodinách, lidech.. jak dlouho bude nějaký člověk žít a jaké těžkosti ho čekají... - Jan od Kříže připojuje, že tady se ovšem může přimíchat cokoliv!

2V 28

o vnitřních hlasech

- rozlišuje

a) slova postupná (*sucesivas* o nich pak 2V 29) – slova, která si vytváříme během usebrání

- b) slova formální (*formales*) – konkrétní výroky směrem k nám od jiné osoby (v usebrání či mimo ně)
- c) slova podstatná (*sustanciales*) – slova, která působí v podstatě duše a souvisí s ctnostmi

2V 29

o slovech, která si uvnitř vytváříme sami

jde o kapitolu, která obsahuje pneumatologické pojednání + část věnovanou duchovnímu rozlišování podle Jana od Kříže

- slova, která si vytváříme sami v usebrání, když jsme velmi ponořeni do určité úvahy
- s takovou snadností, až se nám zdá, jakoby nám je někdo říkal
- ano, Duch sv. tu při díla a napomáhá našemu duchu („jako učitel otvírá dveře a dává světlo“)
- pochopitelně tu těžké rozlišit hranici, kde jde o naše dílo a kde začíná dílo Ducha či kde jde prostě o bludy, srv. zejm. 29,8: ***jak snadno zaměňujeme vlastní úvahu za Boží sdělení***

29,11

duchovní rozlišování u Jana od Kříže:

určité myšlenky a vnuknutí jsou

- a) od Božího Ducha „který hýbe rozumem a osvěcuje“
- b) od přirozeného světla rozumu
- c) od ďábla

Jak rozlišit původce? podle příznaků, nebo spíše následků:

1. přináší-li určitá úvaha lásku, pokoru, úctu k Bohu – pak od Ducha sv.
2. zanechala-li meditace spíše vyprahlost vůle, ale není-li s tím spojený sklon k ješitnosti a zlu, pak jde pravděpodobně o dílo našeho rozumu
3. těžko se rozeznávají protože sice obvykle zanechávají vyprahlost ohledně lásky k Bohu a sklon k ješitnosti a samolibosti – někdy ale také přichází ke sluchu prostě jen falešná pokora a horlivost, která ale vychází ze sebelásky

2V 30

o formálních slovech

tj. o hlasech, která slyšíme bez našeho přispění, nemusí k tomu docházet ve stavu usebranosti a nemusí se bezprostředně týkat toho, o čem byla řeč

cosi jako odpověď, někdy krátká, jindy delší, poučení „jako by mluvila jedna osoba s druhou“

- mají nás poučit a osvětlit, vnést tedy jasno ohledně toho, co je třeba dělat (což neznamená, že to nebude spojené s problémy)
- vždy je třeba někomu o nich říct a nejednat podle toho, co říkají, dokud jsme se s někým neporadili

2V 31

o podstatných slovech

slova, kterou jsou performativní = dělají, působí to, co sdělují (Bud' dobrý: Miluj mě. Neboj se.). Nesou s sebou to, co sdělují.

Nemůžeme je chtít či nechtít ani je zahánět ani se jinak bát, jen nechat je v sobě působit.

2V 32

o duchovních pocitech

jde o pocity nadpřirozeného původu – rady, jak s nimi zacházet, aby nepřekážely cestě

a) týkající se vůle

b) týkající se podstaty duše – „velmi vznešené“, neznámé příčiny, nezávisí na našich skutcích ani úvahách

protože se víc týkají vůle, bude o nich pojednáno dál (3V 16)

vnášejí **poznání**, „které bývá velmi vznešeným vnímáním Boha“ a nesmírně příjemné našemu rozumu